

Skript

HISTORISCH TIJDSCHRIFT

Recensie: *The Five*. De vijf vrouwen van Whitechapel

Auteur: Lina Gaussi

Verschenen in *Skript Historisch Tijdschrift*, jaargang 43.1, 66-67.

© 2021 Stichting Skript Historisch Tijdschrift, Amsterdam

p-ISSN: 0165-7518

e-ISSN: 3051-2506

Skript Historisch Tijdschrift is een onafhankelijk wetenschappelijk blad dat viermaal per jaar verschijnt. De redactie, bestaande uit studenten en pas afgestudeerden, wil bijdragen aan actuele historische debatten, en biedt getalenteerde studenten de kans om hun werk aan een breder publiek te presenteren.

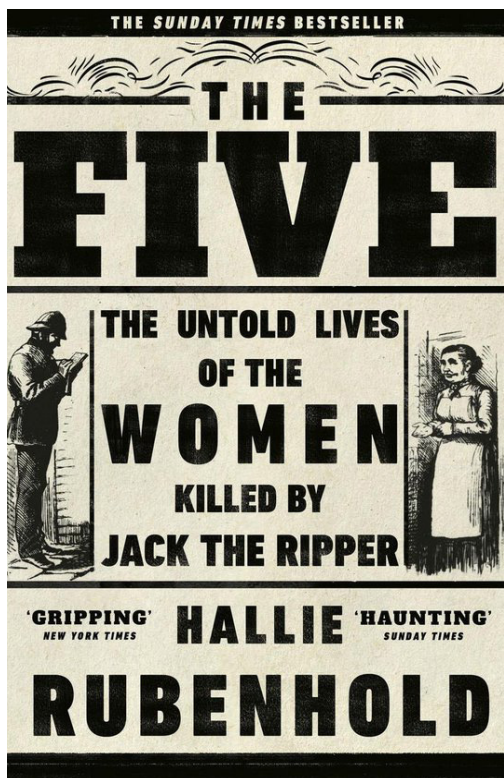
DE VIJF VROUWEN VAN WHITECHAPEL

In *The Five: The Untold Lives of the Women Killed by Jack the Ripper* betreedt sociaal-historica Hallie Rubenhold de onderzoekswereld van Jack de Ripper. Menig onderzoeker heeft een poging gewaagd om de identiteit van de Ripper te achterhalen, maar Rubenhold had een ander doel voor ogen met haar onderzoek. Al vanaf de moorden van de Ripper in 1888 is de aanname geweest dat de dader prostituees vermoordde. Deze aanname is nooit betwist, tot het onderzoek van Rubenhold. In het boek wordt het verhaal van Polly, Annie, Elizabeth, Kate en Mary-Jane verteld, de vijf vrouwen die zijn vermoord door Jack de Ripper in de Londense wijk Whitechapel. Met dit verhaal tracht Rubenhold de waardigheid van de vrouwen te herstellen, omdat sinds de moorden er enkel aandacht is besteed aan de mysterieuze dader en hoe meer de dader op de voorgrond werd gezet, hoe meer zijn slachtoffers vervaagden.

Aan de hand van grondig archiefonderzoek heeft Rubenhold de levens van de vijf vrouwen kunnen achterhalen. Hiervoor heeft ze gebruik gemaakt van onder andere het onderzoek van de lijkschouwer, gegevens van de politie, kranten en verschillende documenten van ziekenhuizen, liefdadigheidsinstellingen, werkhuizen, en kerk. De levens van de vijf vrouwen worden elk apart besproken, van de wieg tot aan hun gruwelijke dood. De schrijfstijl die Rubenhold heeft gehanteerd zorgt ervoor dat het boek neigt naar een biografie, wat het toegankelijk maakt voor een breed publiek. De lezer heeft niet veel historische kennis nodig om de boodschap van Rubenhold te begrijpen, vooral ook omdat de verhalen in een bredere historische con-

text zijn geplaatst waarbij er veel aandacht is besteed aan de sociale en economische problemen van de victoriaanse wereld. Met haar boek voegt Rubenhold een nieuw perspectief toe aan de huidige literatuur over armoede en genderongelijkheid in 19^e-eeuws Londen.

Al snel komt de lezer te weten dat er veel overeenkomsten zijn te vinden in het leven van de vijf vrouwen en dat hun leven ook niet uitzonderlijk was. Het leven van een vrouw in victoriaans Londen was zwaar, zeker wanneer je was geboren in de arbeidersklasse. De victoriaanse samenleving was een patriarchale samenleving met een morele dubbele standaard waarbij er specifieke verwachtingen waren van vrouwen. Voldeden zij niet aan de verwachtingen van de samenleving dan werden zij beoordeeld op hun 'immorele' gedrag. Onder immoreel gedrag viel dus alles wat buiten de norm viel. Vreemdgaan, scheiden, buitenechtelijke relaties en kinderen, maar ook zwerven, bedelen en overmatig alcoholgebruik. De samenleving was niet ingericht voor vrouwen die er alleen voor stonden, waardoor velen uiteindelijk op straat terecht kwamen. Voor de victoriaanse maatschappij kwam het vertonen van dit soort immoreel gedrag en prostitutie op hetzelfde neer. Hieruit voort kwam volgens Rubenhold dan ook de aanname dat alle vijf de slachtoffers prostituees waren, want voor de samenleving was een gescheiden of een dakloze vrouw niet veel anders dan een prostituee. Van drie van de vijf slachtoffers was uiteindelijk ook geen bewijs dat zij ooit als prostituee hebben gewerkt. Niet alleen om deze reden is de aanname een probleem, maar ook omdat men met deze aanname de moorden bagatelliseert.

Hallie Rubenhold, *The Five. The Untold Lives of the Women Killed by Jack the Ripper*, Transworld Publishers Ltd, 2020; ISBN: 9781784162344; paperback; 432 pagina's; €18,44

Door de slachtoffers als prostituees neer te zetten worden de moorden verdraaglijker gemaakt, wat aansluit op de gedachte dat er 'goede' en 'slechte' vrouwen zijn en dat deze 'slechte' vrouwen een soort eigen verantwoordelijkheid dragen voor hun einde.

Het oordelen van vrouwen die buiten de (seksuele) gedragsnorm vallen speelt nog steeds een rol in onze samenleving en dat toont mede het belang van dit onderzoek aan. Dit zien wij volgens Rubenhold niet enkel terug in het imago van de Ripper, die 'slechts prostituees' vermoorde, maar ook in bijvoorbeeld rechtszaken zoals die van de Suffolk seriemoordenaar, van wie vier van de vijf slachtoffers sekswerkers waren. Uiteindelijk heeft Rubenhold met dit boek meer gedaan dan alleen het herstellen van de waardigheid van deze vijf vrouwen. Ze heeft ook een betere

kijk gegeven op het leven van vrouwen in de victoriaanse arbeidersklasse en met wat voor oordelen zij te maken hadden, waarna de lezer aan het denken wordt gezet over de vraag of de acceptatie van vrouwen die buiten de (morele) norm vallen in 130 jaar wel zoveel is verbeterd als men graag gelooft. ■

Lina Gaussi is student aan de Universiteit Leiden. In 2020 heeft zij haar bachelors-diploma Geschiedenis behaald en sinds 2019 studeert ze ook Russische Studies. Haar interesses liggen vooral bij sociale geschiedenis en migratie- en minderhedenproblematiek.